

JEDNÁNÍ JMÉNEM PRÁVNICKÉ OSOBY PŘED JEJÍM VZNIKEM – VYBRANÉ ÚVAHY

RADEK RUBAN

Masarykova univerzita, Právnická fakulta, Česká republika

Abstract in original language

Jednání jménem entit, jež dosud nepožívají právní subjektivity, je specifickým právním instrumentem, který prolamuje obecné pravidlo, podle něž nelze zastoupit (právně jednat jménem) toho, kdo doposud není subjektem práva. Tuzemská právní úprava takové jednání doposud připouštěla pouze ve vztahu k obchodním společnostem. Přijatá rekodifikační osnova však tento koncept mění a umožňuje jednat před jejich vznikem jménem všech právnických osob. Cílem tohoto textu je přijetou rekodifikační osnovu popisným způsobem analyzovat, resp. nabídnout několik vybraných úvah na toto téma.

Key words in original language

právnická osoba, vznik právnických osob, jednání před vznikem, právní jednání

Abstract

The approval of acting in the name of bodies, before they have acquired legal personality, is a legal instrument which breaks the general rule states it is not possible to represent someone who has no legal capacity. Czech legal system approved this “exception” only by the business corporations. The passed recodificational civil code has changed this concept and allowed acting in the name of non-subject by all legal bodies. The aim of this paper is to build up a descriptive analysis of this instrument in the (new) Civil Code, and thereby to offer some personal comments on the topic.

Key words

Legal Body, Establishment of Legal Bodies, Acting Foregoing the Establishment, Legal Acts

1. ÚVODEM

Institut, jehož prostřednictvím je možné *právně* jednat jménem entity dosud nepožívající *právní* osobnosti, v tuzemském právním prostředí není zásadněji nový. S obdobně konstruovaným normativním pravidlem se na našem území lze setkat již v někdejší *čl. 211 odst. 2 zákona č. 1/1863 ř. z., obchodního zákoníku, či § 2 zákona č. 58/1906 ř. z., o společnostech s ručením obmezeným.* Mohlo by se tedy zdát, že je tento nástroj stejně jako samotný proces vzniku právnických osob do detailů popsán, a to tím spíš, že je toto

téma předmětem bližších úvah právní vědy či praxe spíše zřídka.¹ Opak je však pravdou, když právě proces vzniku juristických entit, natož pak jednání jejich jménem ve fázi před tím, než nabudou právní osobnost, je v mnoha ohledech neprobádaný.

Byť se následující tvrzení v nynějším „přechodném období“ může jevit jako klišé, platí též pro jednání jménem právnické osoby před jejím vznikem, že aktuálnost tématu díky přijaté rekodifikační osnově vzrůstá. Nejzásadnější změna tkví v systematice. Někdejší ust. § 64 ObchZ normující tuto oblast totiž dopadalo pouze na obchodní společnosti, kdežto současný ust. § 127 ObčZ se již týká všech právnických osob (dlužno podotknout, že rovněž v rekodifikační osnově zůstává zachována inspirace tohoto institutu čl. 7 první směrnice).²

Cílem tohoto textu je tedy ve vazbě na změny, které přináší (nový) občanský zákoník: (1) v první části textu popisným výkladem objasnit základní principy aplikace institutu jednání jménem právnické osoby před jejím vznikem, (2) v části druhé pak nabídnout několik vybraných, obecněji laděných úvah, které se krom jednání ze entity dosud nepožívající *právní* osobnosti dotýkají též samotného procesu normativního vzniku právnických osob. Celý text je přitom koncipována jako esejistický výklad založený na synteticko-deduktivního přístupu.

2. ZÁKLADNÍ NORMATIVNÍ RÁMEC A ÚVAHY NAD NÍM

Aby bylo možné níže pojednávat o komplikovanějších dílčích tématech dotýkajících se jednání jménem právnické osoby před jejím vznikem, považuji za vhodné věnovat prvou část tohoto textu elementárnímu vhledu do problematiky, jehož prostřednictvím bude ve vazbě na (nový) občanský zákoník popsán základní normativní rámec upravující tento specifický institut.

„Právnická osoba vzniká [zásadně] dnem zápisu do veřejného rejstříku [...]“,³ resp. „[j]e-li právnická osoba zřízena zákonem, vzniká dnem nabytí jeho účinnosti, nestanoví-li zákon den pozdější.“⁴

---

¹ V posledních letech pouze: 1) Korecká, V., Pokorná, J. Jednání za obchodní společnost v období od jejího založení do vzniku. *Obchodní právo*. 1993, č. 10. s. 2-10. 2) Pelikánová, I. Obchodní společnosti před svým vznikem podle našeho obchodního zákoníku ve světle jiných úprav. *Právo a podnikání*. 1996, č. 3. s. 2-7.

² První směrnice Rady (68/151/EHS) o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 58 druhého pododstavce Smlouvy, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření (dále jen „první směrnice“).

³ § 126 odst. 1 ObčZ.

Bez ohledu na to, zda je na právnické osoby pohlíženo jako na entity reálně (fakticky) existující (tzv. *teorie reality*),⁵ či jako na ryzí konstrukty práva, které mimo sféru normativní (v reálném světě) nenalézají svůj odraz (tzv. *teorie fikce*),⁶ se právnické osoby okamžikem svého vzniku stávají subjekty práva, tj. nabývají tzv. *právní osobnost*.⁷ Před svým *normativním* vznikem, tedy před tím, než je jim přiznána *právní subjektivita*, právnické osoby zásadně nemohou mít *právně* relevantních práv a povinností, resp. pro sebe těchto práv a povinností nemohou nabývat.⁸

Tato obecná zásada je prolomena ust. § 127 ObčZ, které jednání jménem právnické osoby před jejím vznikem připouští a zakládá tak existenci institutu, který se svojí povahou nejvíce přibližuje zastoupení.

O zastoupení však nejde, neboť nelze zastoupit (*právně* jednat za) toho, kdo není subjektem *práva*. Podobně nesprávné by pak bylo též uvažovat o jednání jménem právnické osoby před jejím vznikem jako o nepřikázaném jednatelství. Rovněž bez příkazu (byť jde o quasi kontrakt) lze jednat pouze za toho, kdo právní osobnosti požívá. Nad to u nepřekázaného jednatelství musí chybět oprávnění jednajícího, které však při jednání jménem právnické osoby před jejím vznikem (*ex lege*) uděleno je.⁹

Okruh osob oprávněných jednat jménem právnické osoby před tím, než ta nabyla právní subjektivity, zásadně není omezen. Z judikatury¹⁰ však vyplynul věcně logický požadavek, aby ten, kdo právnickou osobu před jejím vznikem zastupoval, byl sám způsobilý dané právní jednání platně učinit. Pokud by totiž právnická osoba poté, co nabude právní subjektivity, pro sebe převzala účinky předmětného právního jednání, byl by z tohoto jednání oprávněn a zavázán sám ten, kdo takto jednal.¹¹ Platnost přebíraného jednání je tedy nezbytné

---

⁴ § 126 odst. 2 ObčZ.

⁵ Gierke, O. v. *Deutsches Privatrecht*. Band 1, Allgemeiner Teil und Personenrecht. Leipzig: Duncker & Humblot, 1895. s. 265.

⁶ Savigny, F. C. von. *System des heutigen römischen Rechts*. 3. Band. 1. Auflage. Berlin : Veit und Comp, 1840. s 235 a násl.

⁷ § 118 ObčZ.

⁸ § 15 odst. 2 ObčZ.

⁹ Svejkovský, J. § 127. In Svejkovský, J., Deverová, L. a kol. *Právnické osoby v novém občanském zákoníku. Komentář*. Praha : C. H. Beck, 2013. s. 26.

¹⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 10. 2004, sp. zn. 33 Odo 9/2004 (nepublikovaný).

¹¹ § 127 věta druhá a třetí ObčZ.

posuzovat ve vztahu k tomu, kdo právnickou osobu před jejím vznikem zastupoval.

V případech, kdy jménem právnické osoby jednalo před jejím vznikem více osob, zakládá ust. § 127 věta druhá za středníkem ObčZ solidaritu jednajících.¹² Toto ustanovení má dispozitivní charakter.¹³ Odpovědnost osob, jež jednaly jménem právnické osoby před jejím vznikem tak lze smluvním ujednáním omezit, ba dokonce zcela vyloučit. Vždy se však musí jednat o dohodu obou stran daného závazkového vztahu. Ust. § 127 věta druhá ObčZ nelze vyloučit jednostranným prohlášením jednajícího či jednajících.

Dikce ust. § 127 věta druhá ObčZ přitom vzbuzuje jisté pochybnosti. Ustanovení totiž stanovuje, že kdo jednal jménem právnické osoby před jejím vznikem, „[...] je z tohoto jednání oprávněn a zavázán sám; jedná-li více osob, jsou oprávněny a zavázány společně a nerozdílně.“¹⁴ Ve vztahu k zákonné solidaritě jednajících však v případech, kdy proběhlo více jednání prostřednictvím rozličných osob, není zcela jasné, (i) zda je solidarita jednajících vztažena k jednotlivým jednáním, či (ii) zda jsou jednající oprávnění a zavázání společně a nerozdílně ve vztahu ke všem jednáním učiněným jménem právnické osoby před jejím vznikem.

Tak například pokud by osoba A jednala jménem právnické osoby ve věci a a osoby B_1 a B_2 jednaly jménem právnické osoby společně ve věci b, je otázkou, (1) zda je solidarita založena pouze mezi osobami B_1 a B_2 (ve vztahu k jednání ve věci b), či (2) zda jsou společně a nerozdílně oprávnění či zavázání všichni jednající (osoby A, B_1 a B_2) ve vztahu k oběma učiněným právní jednáním (jak ve věci a, tak ve věci b).

Byť v této věci nejsem schopný předvídat případný judikaturní vývoj, mám za to, že solidarita by měla být vztažena pouze ke konkrétnímu právnímu jednání (ad 1). Účelem této právní normy je podle mého názoru chránit oprávněné zájmy třetích osob, které vstupují do závazkového vztahu s dosud neexistující entitou, a tím riskují, že daná právnická osoba vůbec nevznikne anebo že pro sebe po svém vzniku účinky daného právního jednání nepřevzme. Za daných okolností tedy třetí subjekty, jsouce si vědomi toho, že v těchto případech by oprávněn či zavázán zůstal ten, kdo jménem právnické osoby daným způsobem jednal, prověřují bonitu jednajícího. Jménem právnické osoby před jejím vznikem navíc může jednat kdokoli (viz výše) a není tak dle mého názoru únosné, aby při souběhu jednání

---

¹² §§ 1872–1878 ObčZ.

¹³ Srov. 1) Důvodová zpráva k občanskému zákoníku, s. 646. 2) Čl. 7 první směrnice.

¹⁴ § 127 věta druhá ObčZ.

docházelo ex lege k pluralitě oprávnění a závazků u osob, které o svých jednání ani nemusí vědět.

Co se samotného převzetí týče, „[p]rávnícká osoba může účinky [...] jednání pro sebe do tří měsíců od svého vzniku převzít.“¹⁵ Který z orgánů právnických osob je k rozhodnutí o převzetí účinků daného jednání oprávněn, občanský zákoník ve vztahu k jednání před jejím vznikem výslovně nestanovuje. S odkazem na ust. § 163 ObčZ, který zakládá tzv. *zbytkovou působnost* statutárního orgánu, však o převzetí účinků jednání učiněných před vznikem právnických osob bude rozhodovat zásadně právě statutární orgán. Výjimkou je v tomto smyslu společnost s ručením omezeným a akciová společnost, u nichž převzetí účinků daných jednání spadá do působnosti valné hromady.¹⁶

Logickým předpokladem pro to, aby účinky jednání učiněného jménem právnické osoby, která doposud nevznikla, mohly být převzaty, je, aby se jednalo projev vůle učiněný jménem této právnické osoby. „[O] jednání zakladatele za společnost [před jejím vznikem] jde [totiž] jen tehdy, je-li z jednání zakladatele patrné, že nejedná svým jménem, nýbrž za založenou a dosud nevzniklou společností [...]“.¹⁷

Převzít lze zásadně všechny účinky jednání učiněných jménem právnické osoby před tím, než nabyla právní osobnosti. Výjimkou jsou však dle mého názoru ty účinky právního jednání, které by v době, kdy bylo právně jednáno, právnická osoba, pokud by bývala byla subjektem práva, nebyla s to sama vyvolat. Tak například pokud by společností s ručením omezeným právní předpis zakazoval uzavírat smlouvy o dílo, nebylo by možné, aby účinky jednání spočívajícího v uzavření smlouvy o dílo, jež bylo učiněno před vznikem a jménem společnosti s ručením omezeným, tato společnost pro sebe převzala. Docházelo by tím totiž k obcházení normativního zákazu, což považuji za nepřipustné.

Jaké následky by takto učiněné převzetí mělo, to je po mém soudu nezbytné posuzovat s ohledem na povahu přebíraných účinků daného právního jednání. Posuzovat je dle mého názoru nezbytné, jaké následky by bývalo vyvolalo, pokud by daným způsobem byla právně jednala sama právnická osoba, kdyby v době jednání již bývala požívala právní subjektivity. Tedy ve vztahu k výše zmíněnému příkladu by podle mého mínění bylo na místě zkoumat, jaké následky by bývalo mělo, pokud by smlouvu o dílo byla uzavřela sama společnost s ručením omezeným. Pokud by takto uzavřená smlouvy bývala byla absolutně neplatná, bylo po mém soudu absolutně

---

¹⁵ § 127 věta třetí ObčZ.

¹⁶ §§ 190 odst. 2 písm. l) a 421 odst. 2 písm. n) zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

¹⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 8. 2010, sp. zn. 32 Cdo 2056/2010.

neplatné též převzetí účinků z tohoto právního jednání, pokud by se bývalo jednalo pouze o relativní neplatnost, bylo by relativně neplatné též případné převzetí, atd.

Ve vztahu k převzetí účinků jednání učiněného před vznikem právnické osoby je pak též nezbytné uvést, že tříměsíční lhůta určená k tomuto převzetí je svojí povahou prekluzivní (propadná). Po jejím marném uplynutí tedy již účinky daného jednání není možné převzít.

Převzetí účinků daného jednání je jednostranným neadresovaným právním jednáním, jehož následkem je nastoupení nevyvratitelné právní domněnky, podle níž platí, že „[...] je z těchto jednání [právnická osoba] oprávněna a zavázána od počátku.“¹⁸

V kontextu rekodifikovaného civilistického kodexu je na tomto místě aplikace domněnky poněkud nekonceptní. Důvodová zpráva k občanskému zákoníku totiž na řadě míst deklaruje příklon k fikčnímu pojetí právnických osob.¹⁹ Použití domněnky však přisvědčuje realistickým východiskům tohoto právního předpisu, neboť pokud platí, že z daného právního jednání je oprávněna a zavázána entita, která v době, kdy bylo jednání učiněno, nepožívala právní subjektivitu, připouští se tím, že tato entita reálně existovala. Pokud by právnické osoby před jejím normativním vznikem reálně nebylo, musel by právní předpis pro případ přijetí účinků jednání učiněných před jejím právním vznikem, založit právní fikci.

Poslední věta ust. § 127 ObčZ pak stanovuje, že „[p]řevzme-li [právnická osoba účinky jednání učiněného před jejím vznikem jejím jménem], dá dalším zúčastněným najevo, že tak učinila.“²⁰ Jednostranným neadresovaným právním jednáním spočívajícím v převzetí tedy právnické osobě vzniká informační povinnost vůči třetím osobám.

Právně jednat jménem a na účet entity, která doposud není subjektem práva se tedy připouští nově nejen u potenciálně vzniknuvších obchodních společností, nýbrž – za podmínek, jež byly výše pospány – u všech právnických osob.

3. JEDNÁNÍ JMÉNEM SPOLEČNOSTI PŘED JEJÍM VZNIKEM

Proces vzniku právnické osoby je teorií zpravidla rozdělován do dvou základních etap, (1) na mezidobí mezi založením a vznikem právnické osoby a (2) období po jejím vzniku (u právnických osob soukromého

---

¹⁸ § 127 věta třetí ObčZ.

¹⁹ Důvodová zpráva k občanskému zákoníku, s. 12-13, 20-22, 44-46.

²⁰ § 127 věta pátá ObčZ.

práva zpravidla po zápisu do příslušného veřejného rejstříku), v němž již právnická osoba požívá právní osobnosti. Opomíjena je však povětšinou „nultá fáze“ v procesu vzniku právnické osoby, tedy údobí před jejím založením.

V právní teorii, ale ani právní praxi nepanuje nejmenšího sporu o tom, že ust. § 127 ObčZ, jehož normativní následky byly v předchozím textu popisovány, se vztahuje na období mezi založením a vznikem příslušné právnické osoby (ad 1). Jisté rozpaky²¹ však panují stran toho, zda ustanovení o jednání právnické osoby před jejím vznikem aplikovat též na období před jejím založením.

Z důvodové zprávy k ust. § 127 ObčZ, která k danému uvádí, že lze jednat jménem právnické osoby, „[...] která je teprve založena nebo dokonce jen projektována [...]“²² dovozují, že za právnickou osobu v oné „nulté fázi“ jejího vzniku právně jednat lze. Tomuto přisvědčuje též gramatický výklad ust. § 127 ObčZ. To ve své první větě (bez dalšího) stanovuje pouze to, že „[z]a právnickou osobu lze jednat jejím jménem již před jejím vznikem.“²³ Obdobný závěr (o přípustnosti jednání jménem právnické osoby před jejím založením) pak je možné dohledat též v zahraničních doktrinárních, ale i judikатурních náhledech.²⁴

Rovněž normativní svolení k jednání jménem dosud nezaložené právnické osoby však naráží na své hranice. Aby bylo možné jednat jménem entity, která prozatím nebyla založena, musí zde být přinejmenším „zárodek“ takovéto právnické osoby. Z jednání, aby bylo možné aplikovat ust. § 127 ObčZ, totiž pro aplikaci ust. § 127 ObčZ musí být patrné, že jednající nejedná jménem svým, nýbrž jménem dosud nezaložené právnické osoby (viz výše). Pokud by zde tedy nebylo ani „základu“ právnické osoby, jejímž jménem je jednáno, nebylo by možné daný subjekt dostatečně určitě identifikovat (§ 553 odst. 1 ObčZ) a hypotézu ust. § 127 věta první ObčZ by tak nebylo možné naplnit, resp. tuto právní normu užít. Otázkou, jež se v této souvislosti nabízí, pak je, od kterého okamžiku tedy jménem právnické osoby před jejím založením jednat lze.

---

²¹ Ve vztahu k ust. § 64 ve znění do 31. 12. 2000 viz Korecká, V., Pokorná, J. Jednání za obchodní společnost v období od jejího založení do vzniku. *Obchodní právo*. 1993, č. 10. s. 2.

²² Důvodová zpráva k občanskému zákoníku, s. 645-646.

²³ § 127 věta první ObčZ.

²⁴ Viz např. Penz, A. § 41 - Vorgründungsstadium. In Goette, W., Habersack, M., Kalls, S. et al. *Münchener Kommentar zum Aktiengesetz. Band 1: §§ 1-75*. [online] 3. Aufl. München: C.H. Beck. [cit. 2013-11-26]. Dostupné z: <http://beck-online.beck.de/default.aspx?vpath=bibdata/komm/MuekoAktG_3_Band1/AktG/cont/MuekoAktG.AktG.p41.g1III.g11.htm>.

Zakladatelské právní jednání ve většině případů předchází dohoda zakladatelů budoucích zakladatelů na elementárních náležitostech potenciálně vzniknuvší právnické osoby. Takovou dohodou může být právně vymahatelný komplex závazkových vztahů budoucích zakladatelů například v podobě smluv o smlouvách budoucích.²⁵ Může se však jednat též o relativně neformální dohodu či v případě jediného zakladatele též o zásadně právně irelevantní veřejnou deklaraci o úmyslu příslušnou právnickou osobu založit. Nejčastěji však sdružením potenciálních zakladatelů vzniká společnost,²⁶ jejímž účelem je založení dané právnické osoby.

Ať však již má dohoda zakladatelů jakoukoli podobu, musí v jejím rámci dojít ke shodě (či v případě budoucí jednočlenné právnické osoby k deklaraci) na všech náležitostech, jež se v budoucnu mají stát součástí zakladatelského právního jednání, a to natolik konkrétně, aby tyto náležitosti při zakladatelském právním jednání bez dalšího skutečně mohly být použity. Pouze existuje-li takováto dohoda, je naplněn korektiv určitosti subjektu a jménem prozatím nezaložené právnické osoby je možné právně jednat.

Tedy bude-li se jednat například o dohodu, jejímž předmětem bude realizace záměru jejich účastníků založit veřejnou obchodní společnost, bude pro naplnění korektivu určitosti subjektu nezbytné, aby se potenciální zakladatelé dohodli na všech náležitostech, které má mít společenská smlouva veřejné obchodní společnosti. A to natolik konkrétně, aby při zakládání společnosti tyto náležitosti mohly být samy o sobě, tj. bez dalšího doplňování či upravování, použity. Není-li takovéto dohody, resp. neobsahuje-li takováto dohoda všechny podstatné náležitosti, jež mají být součástí zakladatelského právního jednání, či nejsou-li specifikovány dostatečně konkrétně, jménem dané veřejné obchodní společnosti před jejím založením jednat nelze.

Tento obecný závěr je pak po mém soudu možné aplikovat takřka univerzálně. Doposud například nebylo přezkoumáno, zda ust. § 127 ObčZ vztáhnout též na problematiku přeměn, při jejichž realizaci vzniká nová právnická osoba (typicky fúze splynutím). Dle mého názoru přitom – byť se bude jednat o případy v praxi spíše výjimečné – rovněž zde normativní úpravu ust. § 127 ObčZ ob stojí.

Vznik nové právnické osoby v důsledku přeměny z právnických osob dřívějších je specifickým způsobem, jímž se zakládá právní subjektivita nové právní entity. Je rovněž faktem, že v daném případě se vytrácí mezidobí mezi založením a vznikem (ad 1) nové právnické osoby, neboť fúzující se osoby se zruší současně s jejich zánikem, čímž současně dochází k založení a vzniku osoby nástupnické. To však nic nemění na obecném konstatování, že rovněž zde jsme schopni vypořádat onu „*nultou fázi*“ procesu vzniku nástupnické

---

²⁵ § 1721 a násl. ObčZ.

²⁶ § 2716 a násl. ObčZ.

právnícké osoby, tj. fázi před jejím založením, resp. vznikem (jak již bylo řečeno, vznik a založení v tomto případě splývají). Také v případě přeměn právníckých osob, jimž se zakládá nový subjekt práva, tedy je možné hovořit o časovém úseku před vznikem tohoto subjektu a není tak nejmenšího důvodu, pro něž by ust. § 127 ObčZ aplikovatelné nebylo.

Je však nutné podotknout, že půjde opět o jednání jménem nástupnické právnícké osoby nikoli pouze před jejím vznikem, nýbrž též před jejím založením a bude tak nezbytné respektovat výše konstatované závěry. Tedy má-li být jednáno jménem nástupnické právnícké osoby před jejím založením (vznikem), je nezbytné, aby zde byl „základ“ této osoby, tj. například záměr fúzujících subjektů se spojit v právníckou osobu novou. Dohodnuty přitom (obdobně jako i výše) musí být z důvodu určitosti identifikace nástupnického subjektu veškeré náležitosti procesu přeměny, resp. veškeré náležitosti projektu přeměny.

Obdobně je pak po mém soudu uvažovat též například o jednání jménem a před vznikem právníckých osob veřejného práva. Rovněž u nich lze uvažovat o jejich zastoupení před tím, než tyto osoby nabudou právní subjektivity. Tak například půjde-li o právnícké osoby, jejichž právní osobnost je založena zákonem, nebude pravděpodobně nejmenšího sporu o tom, že jménem těchto osob lze jednat již v období *vacatio legis* zákona, jehož účinností tyto subjekty právní osobnosti nabudou. Po mém soudu však není vyloučeno ani to, aby bylo jménem těchto entit jednáno dokonce též před přijetím daného zákona (tj. před jejich „založením“). Postačovat by přitom mohla pouhá existence paragrafovaného znění zákona předloženého Parlamentu.

Ust. § 127 ObčZ tedy dle mého názoru je možné aplikovat nejen na jednání jménem právnícké osoby v časovém úseku mezi jejím založením a vznikem, nýbrž také v oné „nulté fázi“ procesu normativního vzniku juristických entit, tedy v údobí před jejím založením, a to nejen ve vztahu k osobám soukromého práva. Aby však bylo možné dostatečně konkrétně určit subjekt, jehož jménem bylo před jeho založením jednáno, je nezbytné, aby zde byla přinejmenším neformální dohoda budoucích zakladatelů na všech náležitostech, jež bude součástí potenciálního zakladatelského právního jednání.

4. ZÁVĚREM

V předložené stati jsem se pokusil objasnit základní principy aplikace institutu jednání jménem právníckých osob před jejich (normativním) vznikem a v té souvislosti také poukázat na některé dosud nevyřešené otázky s tímto instrumentem související.

Nejzásadnější změnou oproti předchozí právní úpravě je systematická aplikace tohoto právního nástroje (nově) nejen na obchodní společnosti, nýbrž zásadně na všechny právnícké osoby. Normativní

rámec přitom ve svých kořenech i nadále vychází z komunitárního, resp. evropského práva.

Co se týče aplikace ust. § 127 ObčZ na jednání jménem právnické osoby před jejím založením, mám za to, že současná právní úprava toto užití připouští. Je však na místě zdůraznit, že aby bylo možné jednat jménem entity, která prozatím nebyla založena, musí být položeny alespoň základy této potenciálně vznikuvší právnické osoby.

Literature:

- Gierke, Otto von. Deutsches Privatrecht. Band 1, Allgemeiner Teil und Personenrecht. Leipzig: Duncker & Humblot, 1895. 897 s.
- Goette, Wulf, Habersack, Mathias, Kalls, Susanne et al. Münchener Kommentar zum Aktiengesetz. Band 1: §§ 1-75. [online] 3. Aufl. München: C.H. Beck. [cit. 2013-11-26]. Dostupné z: <http://beck-online.beck.de/default.aspx?vpath=bibdata/komm/MuekoAktG_3_Band1/AktG/cont/MuekoAktG.AktG.p41.gIIII.gI1.htm>
- Korecká, Věra, Pokorná, Jarmila. Jednání za obchodní společnost v období od jejího založení do vzniku. Obchodní právo. 1993, č. 10. s. 2-10. ISSN 1210-8278.
- Pelikánová, Irena. Obchodní společnosti před svým vznikem podle našeho obchodního zákoníku ve světle jiných úprav. Právo a podnikání. 1996, č. 3. s. 2-7. ISSN 1211-1120.
- Savigny, Friedrich Carl von. System des heutigen römischen Rechts. 3. Band. 1. Auflage. Berlin : Veit und Comp, 1840. 473 s.
- Svejkský, Jaroslav, Deverová, Lenka a kol. Právnické osoby v novém občanském zákoníku. Komentář. Praha : C. H. Beck, 2013. 521 s. ISBN 978-80-7400-445-2.

Contact – email

251464@mail.muni.cz